Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
MACIEJ SZPUNAR
föredraget den 25 oktober 2016 [1]

Mål C-641/15

Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH
mot
Hettegger Hotel Edelweiss GmbH

(begäran om förhandsavgörande från Handelsgericht Wien (Österrike))

”Begäran om förhandsavgörande — Immaterialrätt — Direktiv 2006/115/EG — Artikel 8.3 — Ensamrätt för radio- och tv-företag — Överföring till allmänheten — Platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av en avgift — Tv-apparater i hotellrum”

Inledning

1. Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 8.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/115/EG av den 12 december 2006, om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter. [2] I denna bestämmelse föreskrivs att radio- och tv-företag har ensamrätt att medge eller förbjuda bland annat överföring till allmänheten av sina utsändningar på platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av en avgift.

2. Även om tolkningen av begreppet överföring till allmänheten inte ger upphov till grundläggande svårigheter, är tolkningen av begreppet platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av en avgift mindre tydligt. Det rör sig här om huruvida ett hotellrum kan anses som en sådan plats. För att frågan ska kunna besvaras krävs en närmare analys av bakgrunden och syftet med den ensamrätt som föreskrivs i ovannämnda bestämmelse som går utöver dess ordalydelse.

Tillämpliga bestämmelser

3. I artikel 8.3 i direktiv 2006/115 föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall föreskriva att radio- och tv-företag har ensamrätt att medge eller förbjuda trådlös återutsändning av sina trådlösa utsändningar liksom återgivning [överföring] för [till] allmänheten av sina utsändningar om sådan återgivning [överföring] sker på platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av inträdesavgift.”

1 — Originalspråk: polska.
2 — EUT L 376, 2006, s. 28.

4. Denna bestämmelse införlivades med österrikisk rätt genom 76a § i den österrikiska upphovsrättslagen (Urheberrechtsgesetz), som är formulerad i identiska ordalag som den ovannämnda bestämmelsen i direktiv 2006/115.

Bakgrund, förfarandet och tolkningsfrågan

5. Hettegger Hotel Edelweiss GmbH (nedan kallat Hettegger Hotel Edelweiss), som är motpart i det nationella målet är ett bolag bildat enligt österrikisk rätt. Motparten driver bland annat ett hotell i staden Großarl (Österrike). Rummen på hotellet är utrustade med tv-apparater som genom en gemensam antenn som tillhör hotellet gör det möjligt att ta emot program från olika tv-företag.

6. Verwertungsgesellschaft Rundfunk är en organisation för kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter. Den förvaltar bland annat rättigheter som innehas av olika österrikiska och utländska tv-företag, inbegripet företag vars utsändningar kan tas emot i hotellrummen i Hettegger Hotel Edelweiss.

7. Verwertungsgesellschaft Rundfunk anser att Hettegger Hotel Edelweiss, genom att göra det möjligt att ta emot tv-signaler i rummen i det hotell som drivs av bolaget, genomför en överföring till allmänheten på de platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift i den mening som avses i de bestämmelser genom vilka artikel 8.3 i direktiv 2006/115 införlivats, av sändningar från tv-företag, vars intressen företräds av organisationen för kollektiv förvaltning. Verwertungsgesellschaft Rundfunk anser att den verksamhet som bedrivs av Hettegger Hotel Edelweiss, som består i utsändning av tv-signaler via tv-apparater i hotellrummen, omfattas av tv-företagens ensamrätt. Hettegger Hotel Edelweiss måste således betala motsvarande avgifter för tillstånd för den verksamheten.

8. Mot denna bakgrund väckte Verwertungsgesellschaft Rundfunk talan vid den hänskjutande domstolen mot Hettegger Hotel Edelweiss och anmodade sistnämnda att tillhandahålla uppgifter om antalet rum i det hotell som bolaget drev och de tv-kanaler som kan tas emot i dessa, och begärde även skadestånd för hittillsvarande överföring.

9. Hettegger Hotel Edelweiss har bestritt talan och framför allt gjort gällande att hotellrummen inte utgör platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift, i den mening som avses i de bestämmelser genom vilka artikel 8.3 i direktiv 2006/115 införlivats, och att överföring av sändningar från tv-företag i dessa inte omfattas av den ensamrätt som föreskrivs i dessa bestämmelser.

10. Under dessa omständigheter beslutade Handelsgericht Wien (Handelsdomstolen i Wien) att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Är kriteriet ’mot erläggande av inträdesavgift’ i artikel 8.3 i … direktiv [2006/115] … uppfyllt om

— de enskilda rummen på ett hotell är utrustade med tv-apparater och hotellet gör det möjligt att genom dessa apparater (nedan kallade hotellrums-tv) ta emot signaler för olika tv- och radioprogram, och

— hotellet tar ut en avgift per övernattning för användningen av rummet (med hotellrums-tv) (nedan kallat rumspriset), i vilken också ingår nyttjande av tv-apparaten och de tv- och radioprogram som kan tas emot genom denna?”

11. Beslutet om hänskjutande inkom till domstolen den 3 december 2015. Parterna i det nationella målet, den polska regeringen samt Europeiska kommissionen har lämnat skriftliga yttranden. Enligt artikel 76.2 i domstolens rättegångsregler har domstolen beslutat att inte hålla någon muntlig förhandling.

Bedömning

12. Den hänskjutande domstolen vill genom sin fråga få klarhet i huruvida artikel 8.3 i direktiv 2006/115 ska tolkas på så sätt att överföring av tv- och radiosignaler via tv-apparater i rummen på ett hotell utgör överföring till allmänheten av sändningar från programföretag på platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift, i den mening som avses i denna bestämmelse, och därför omfattas av den ensamrätt som företagen innehar enligt ovannämnda bestämmelse.

Begreppet överföring till allmänheten

13. Vad avser begreppet överföring till allmänheten har domstolen redan slagit fast att sändning av tv-signaler via tv-apparater i hotellrum utgör överföring till allmänheten i den mening som avses i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället,[3] [4] och även i den mening som avses i artikel 8.2 i direktiv 2006/115 avseende rätten till skälig ersättning för utövande konstnärer, fonogramframställare.[5]

14. Såsom motparten i det nationella målet konstaterar i sina yttranden är föremålet och räckvidden för det skydd som ges genom de bestämmelser som avses i ovannämnda domar inte desamma som de i artikel 8.3 i direktiv 2006/115. Artikel 3.1 i direktiv 2001/29 ger nämligen upphovsmän en mycket omfattande rätt att tillåta eller förbjuda varje form av överföring till allmänheten av deras verk, med alla typer av medel. I artikel 8.2 i direktiv 2006/115 föreskrivs vidare enbart en rätt för fonogramframställare[6] och utövande konstnärer till en enda ersättning för användning av ett fonogram som utgivits för återgivning för allmänheten.

15. Radio- och tv-sändningar omfattas däremot av ett särskilt skydd vad beträffar rätten till överföring till allmänheten. För att en sändning ska existera krävs nämligen att den sänds, det vill säga att den görs tillgänglig för allmänheten.[7] Till skillnad från vad som gäller för verk, framföranden och upptagningar av dessa[8] utgör överföring till allmänheten således inte endast en form av användning av sändningar, utan är även en inneboende del av föremålet för skydd.

16. Jag anser emellertid inte att den särskilda karaktären hos tv- och radiosändningar som är föremål för skydd motiverar en annan tolkning av begreppet överföring till allmänheten vid sändningen av en signal till tv-apparater i hotellrum än den som domstolen gjorde i ovannämnda domar.[9] Jag anser därför att sändningen av en tv- eller radiosignal via tv-apparater i hotellrum mot bakgrund av ovannämnda rättspraxis ska betraktas som överföring till allmänheten av sändningar från radio- och tv-företag i den mening som avses i artikel 8.3 i direktiv 2006/115.

3 — EGT L 167, 2001, s. 10.

4 — Dom av den 7 december 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 47 och punkt 1 i domslutet.

5 — Dom av den 15 mars 2012, Phonographic Performance (Irland) (C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 46 och punkt 1 i domslutet).

6 — Det vill säga upptagning av musikaliska och språkligt-musikaliska verk.

7 — Det polska begreppet program som används i artikel 8.3 i direktiv 2006/115 återger inte fullt ut denna särskilda egenskap men av den terminologi som används i den engelska (”broadcast”), franska (”émission”) och tyska (”Sendung”) versionen framgår klart att bestämmelsen avser att skydda det innehåll som sänds av radio- och tv-företag.

8 — Bland annat även upptagningar av radio- och tv-sändningar som med avseende på överföring till allmänheten omfattas av det skydd som ges i artikel 3.2 d i direktiv 2001/29.

9 — Dom av den 15 mars 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140 – där domstolen slog fast att utsändning av fonogram i en tandläkarmottagning inte utgör ett ”tillgängliggörande för allmänheten” i den mening som avses i artikel 8.2 i direktiv 2006/115 – medför inte heller en annan bedömning. Den domen avkunnades samma dag och i samma sammansättning som ovannämnda dom av den 15 mars 2012, Phonographic Performance (Irland), C-162/10, EU:C:2012:141. Av det motstridiga avgörande som domstolen meddelade i dessa två domar framgår klart att hotellrum ska bedömas annorlunda än en tandläkarmottagning.

17. Unionslagstiftaren har emellertid begränsat den ensamrätt som innehas av radio- och tv-företag till att omfatta överföring till allmänheten på platser till vilka allmänheten har tillträde *mot erläggande av avgift*. Det ska därför undersökas om hotellrum utgör platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift i den mening som avses i denna bestämmelse.

Begreppet platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift

18. Klaganden har i det nationella målet gjort gällande att hotellrum ska betraktas som platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift i den mening som avses i artikel 8.3 i direktiv 2006/115, eftersom hotellrum i allmänhet endast är tillgängliga för hotellgäster, det vill säga personer som har betalat eller har förpliktat sig att betala för övernattningen och eftersom möjligheten att titta på tv-sändningar via tv-apparater i rummen är en viktig del av den tjänst som tillhandahålls av hotellet som påverkar priset på tjänsten.

19. Ordalydelsen i den aktuella bestämmelsen kan tala för ovannämnda tolkning. Om enbart formuleringen ”platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift” skulle beaktas utan hänsyn till vare sig tillkomsten, syftet eller funktionen med artikel 8.3 i direktiv 2006/115 inom systemet för upphovsrätten och närstående rättigheter kan ett hotellrum anses utgöra en sådan plats.

20. Liksom motparten i det nationella målet, den polska regeringen och kommissionen, anser jag emellertid att en sådan tolkning inte är förenlig med vare sig unionslagstiftarens avsikt vid tidpunkten för antagandet av denna bestämmelse eller den funktion som den ska fullgöra under rådande tekniska förhållanden och marknadsvillkor.

Tolkning av artikel 8.3 i direktiv 2006/115 mot bakgrund av dess tillkomst

21. Direktiv 2006/115 utgör en kodifierad version av rådets direktiv 92/100/EEG av den 19 november 1992 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter.[10] Artikel 8.3 i direktiv 92/100 motsvarar nuvarande artikel 8.3 i direktiv 2006/115.

22. Denna bestämmelse utformades med artikel 13 d i konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av ljudupptagningar samt radioföretag, antagen i Rom den 26 oktober 1961 (nedan kallad Romkonventionen) som förebild. Detta bekräftas särskilt av motiveringen till det ändrade förslaget till direktiv 92/100 där följande fastställdes med avseende på den här aktuella bestämmelsen (artikel 6a.3 i förslaget): ”i [p]unkt 3 som har utformats med artikel 13 … d i Romkonventionen som förebild föreskrivs … ensamrätt för överföring till allmänheten av televisionsutsändningar *i enlighet med de villkor som redan fastställs i Romkonventionen*”.[11] Bestämmelsens tillkomsthistoria bekräftades även av domstolen när den fann att ”räckvidden för rätten till överföring till allmänheten tvärtom [ska] bestämmas på grundval av den rättighet som föreskrivs i artikel 13 d i Romkonventionen, enligt vilken denna rättighet endast gäller platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av inträdesavgift”.[12] Vid utarbetandet av direktiv 92/100 godtogs inte förslaget att skyddet för radio- och tv-företagens rätt att tillåta eller förbjuda överföring till allmänheten av deras sändningar skulle utvidgas utöver det område som anges i Romkonventionen.[13]

10 — EGT L 346, 1992, s. 61.

11 — KOM/92/159 slutlig, s. 13 i den engelska och tyska språkversionen. Min kursivering.

12 — Dom av den 4 september 2014, kommissionen/rådet (C-114/12, EU:C:2014:2151, punkt 96).

13 — Se S. von Lewinski, in: M. M. Walter, S. von Lewinski (utgivare), *European Copyright Law. A Commentary*, Oxford University Press 2010, s. 327.

23. Unionslagstiftarens avsikt var för övrigt att radio- och tv-företagens rätt att tillåta eller förbjuda överföring till allmänheten av deras sändningar skulle ges samma skydd som föreskrivs i Romkonventionen. Begreppet platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift ska således tolkas på samma sätt som motsvarande begrepp i artikel 13 d i den konventionen.

24. De parter som ingett yttranden i förevarande mål, inbegripet klaganden i det nationella målet, är eniga om att begreppet ”platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift”, i den mening som avses i ovannämnda bestämmelse i konventionen, ska anses, eller ansågs i vart fall vid tidpunkten för antagandet av konventionen, utgöra de platser där inträdesavgifter direkt uttas för möjligheten att se tv-sändningar på de platser där överföring till allmänheten ägt rum.[14] Behovet av en sådan reglering som föreskrivs i artikel 13 d i Romkonventionen följde av den praxis som var vanlig i det dåvarande skedet av tv-utvecklingen, nämligen utsändning till allmänheten av tv-sändningar mot erläggande av avgift. Det rörde sig om möjligheten att förbjuda sådana utsändningar om de ägde rum i strid med de intressen som radio- och tv-företagen eller arrangören av det evenemang som sändes i tv hade. Begreppet ”mot erläggande av inträdesavgift” ska härvid inte tolkas bokstavligt. Liksom när det gäller andra typer av föreställningar, till exempel på biograf eller teater, ges inträde till den sal där föreställningen äger rum givetvis endast mot uppvisande av betalningsbevis, till exempel i form av en biljett. Priset för biljetten utgör emellertid ingen avgift för ”inträde” i salen, utan för möjligheten att se föreställningen.

25. Om avgiften däremot inte direkt anknyter till möjligheten att se tv-sändningar, utan enbart uttas för andra tjänster, till exempel restaurangtjänster, rör det sig i det fallet inte om ”platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift” i den mening som avses i artikel 13 d i Romkonventionen. Denna tolkning av bestämmelsen i konventionen bekräftas av ansedda författare i doktrinen.[15]

26. Under dessa omständigheter uppkommer frågan hur en tjänst som består i att sända tv-signaler via apparater i hotellrum ska bedömas mot bakgrund av artikel 13 d i Romkonventionen. Framför allt delar jag inte den uppfattning som framförts av klaganden i målet, att hotellrum ska anses som platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift i den mening som avses i denna bestämmelse, eftersom tillträde till hotellrum alltid kräver erläggande av en avgift, i den mening som avses i denna bestämmelse. Såsom anförts ovan hänför sig begreppet avgift ”för inträde” enligt upphovsmännen till konventionen i själva verket inte till det faktiska inträdet till en viss plats, utan enbart till den möjlighet som anknyter till inträdet att se den sändning som visas där. Avgifter för hotellrum uttas däremot för övernattning och inte för möjligheten att se tv-sändningar där. Överföring av tv-sändningar är endast en kompletterande tjänst som gästen förväntar sig på samma sätt som rinnande vatten, drycker eller internetanslutning.

27. Detta leder oss över till en ytterligare aspekt av överföring av tv-sändningar i hotellrum, som är viktig för tolkningen av artikel 13 d i Romkonventionen. Såsom anförts ovan i punkt 25 räcker inte den omständigheten, att avgifter uttas för andra tjänster än överföring av dessa tv-sändningar, till exempel restaurangtjänster, för att en sådan situation ska omfattas av den ensamrätt som föreskrivs i denna bestämmelse. På liknande sätt förhåller det sig med hotellrum där avgifter uttas för tjänsten övernattning varvid överföring av tv-sändningar på sin höjd skulle kunna utgöra en underordnad del av tjänsten.

14 — Såväl artikel 13 d i Romkonventionen som artikel 8.3 i direktiv 2006/115 avser radio- och tv-företag. I praktiken medför emellertid särskilt tillämpningen av dessa bestämmelser på tv-företag svårigheter, såsom i förevarande fall. Av den anledningen avser mina överväganden nedan framför allt dessa företag. De gäller emellertid mer eller mindre även för radioföretag.

15 — Se särskilt: C. Masouyé, *Guide de la Convention de Rome et de la Convention Phonogrammes*, OMPI, Genève 1981, sidorna 72 och 73, S. von Lewinski, *International Copyright Law and Policy*, Oxford University Press 2008, sidorna 218 och 219.

28. Jag finner inte heller det argument övertygande som klaganden i det nationella målet anfört, att tillgång till tv på rummet möjliggör en höjning av priset för övernattningen och att en del av priset därför ska anses som en avgift för möjligheten att se tv-sändningar. För det första ändrar inte den omständigheten att tv-utsändning på rummet kan förbättra standarden på hotellet och därmed inverka på priset på övernattningen det faktum att det därvid rör sig om det samlade priset på övernattningen och tv-sändningen endast utgör en av flera delar av tjänsten. Priset på tjänsten är beroende av flera olika faktorer och det är utan tvekan svårt att fastställa i vilken omfattning tillgången till tv-sändningar påverkar detta.

29. Det ska härvid framhållas att utsändning av tv-signaler i hotellrum är en komplettering till den grundläggande tjänsten övernattning och inte tvärtom. Det argument som klaganden i det nationella målet framfört i sitt yttrande, att tjänsten övernattning i ett hotellrum är jämförbar med kompletterade tjänster, såsom restaurangtjänster som tillhandahålls i samband med föreställningar på sådana platser som biografer och liknande platser, är således felaktigt. Det är uppenbart att tillhandahållande av sådana kompletterande tjänster som ska betalas separat inte innebär att överföring till allmänheten av utsändningar inte kan anses ha ägt rum på platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift om därutöver avgift uttas enbart för möjligheten att se föreställningen, till exempel i form av en biobiljett. Den situationen skiljer sig emellertid helt från tjänsten övernattning i ett hotellrum.

30. Jag delar därför inte heller den uppfattning som klaganden i det nationella målet framförde, att avgifter för övernattning på hotell vid tolkningen av de berörda bestämmelserna har en helt annan karaktär än till exempel avgifter för restaurangtjänster. Ägaren till den restaurang som är utrustad med tv-apparater kan därför även höja avgifterna för sina tjänster, särskilt vid utsändning av sådana program som är särskilt intressanta för publiken, till exempel idrottsevenemang. Det ska även erinras om att det i allmänhet inte är möjligt att sätta sig i en sådan restaurang utan att beställa mat och dryck som tillhandahålls där. Detta innebär emellertid inte att till exempel priset på öl kan betraktas som en avgift för utsändning av evenemanget och restaurangen som en plats till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift i den mening som avses artikel 13 d i Romkonventionen. Avgifter för tjänsten övernattning på hotell ska bedömas på exakt samma sätt.

31. Det är därvid inte ovanligt att syftet med restaurangbesöket i själva verket är att se tv-programmet och att konsumtionen endast är av underordnad betydelse. Däremot hyrs ett hotellrum i allmänhet inte för tv-tittande på rummet. Tjänsten utsändning av tv-signaler i hotellrum har därför, tvärtemot vad klaganden i det nationella målet har hävdat, inte någon självständig ekonomisk karaktär.

32. Sammanfattningsvis anser jag att hotellrum, i likhet med restauranger och andra platser som kan vara utrustade med tv-apparater där eventuella avgifter emellertid inte uttas för möjligheten att titta på tv-sändningar, utan för andra tjänster som tillhandahålls där, inte utgör platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift i den mening som avses i artikel 13 d i Romkonventionen, och att överföring till allmänheten av tv-sändningar från tv-företag i dessa rum därför inte omfattas av den ensamrätt som innehas av företagen som skyddas genom ovannämnda bestämmelse.

33. Eftersom unionslagstiftaren genom att anta bestämmelsen i artikel 8.3 i direktiv 92/100 (nu artikel 8.3 i direktiv 2006/115) inte avsåg att utvidga detta skydd utöver vad som föreskrivs i Romkonventionen, ska bestämmelsen tolkas mot bakgrund av konventionen på så sätt att begreppet ”platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift” inte omfattar hotellrum.

Tolkning av artikel 8.3 i direktiv 2006/115 med beaktande av rådande tekniska förhållanden och marknadsvillkor

34. Om jag inte har missförstått de synpunkter som klaganden i det nationella målet framfört, har klaganden även anfört att den begränsning av omfattningen av skyddet för radio- och tv-företagens rätt att besluta om överföring till allmänheten av deras sändningar, som föreskrivs i avsnitt 13 d i Romkonventionen, följer av de tekniska förhållanden och marknadsvillkor som rådde vid tidpunkten för antagandet av konventionen som har ändrats helt sedan dess. Klaganden har framför allt påpekat att det vid den tidpunkten inte var lika vanligt som i dag att ha tv-apparater hemma och att sådana antingen över huvud taget inte, eller endast mycket sällan, fanns i hotellrum. Den omständigheten medförde enligt klaganden att överföring till allmänheten av tv-sändningar mot erläggande av avgift var utbredd praxis vilket motiverade en reglering av radio- och tv-företagens rätt i Romkonventionen som återspeglade dessa förhållanden. Med hänsyn till de ändrade förhållandena kräver den höga skyddsnivå för upphovsrätter och närstående rättigheter som direktiv 2006/115 avser att säkerställa enligt klaganden i det nationella målet en annan tolkning av artikel 8.3 i direktivet.

35. Detta argument bör beaktas. Jag förespråkar själv en dynamisk tolkning av lagstiftningen, som möjliggör en anpassning av dess ordalydelse till ändrade förhållanden för att uppnå de mål som eftersträvas med den.[16] Jag anser emellertid inte att detta krävs eller är möjligt i förevarande mål och det av följande två skäl.

36. För det första anser jag inte att bestämmelsen i artikel 8.3 i direktiv 2006/115, även om den har utformats med romkonventionen som undertecknades år 1961 som förebild, är så föråldrad som klaganden i det nationella målet hävdar. Det är uppenbart att tv-tittarvanorna har förändrats i samband med att innehav av privata tv-apparater har blivit vanligare. Överföring av tv-sändningar till allmänheten äger emellertid fortfarande rum. Framför allt överförs sändningar av idrottsevenemang till allmänheten ofta inom olika typer av ”supportergrupper”, biografer, utomhusbiografer och så vidare. Dessa överföringar är ofta avgiftsbelagda och omfattas således av skyddsområdet för artikel 8.3 i direktiv 2006/115.

37. För det andra är en dynamisk tolkning av lagstiftningen motiverad endast när det syfte som lagstiftaren eftersträvade då bestämmelserna antogs beaktas och när den fortfarande är ägnad att förverkliga detta mål under de ändrade förhållandena, men inte när ett annat mål eftersträvas i stället. Ur denna synvinkel kan det inte antas att konventionen, med hänsyn till att parterna till Romkonventionen inte avsåg att undanta tv-apparater i hotellrum från tillämpningsområdet för radio- och tv-företagens ensamrätt, eftersom sådana apparater i allmänhet inte fanns där, i nuläget ska tolkas så, att tv-apparater i hotellrum omfattas av ensamrätt.

38. Parterna till konventionen hade visserligen inte tv-apparater i hotellrum i åtanke, men de avsåg att från tillämpningsområdet för ensamrätten undanta överföring till allmänheten av sändningar på sådana platser som restauranger där det inte uttas någon separat avgift för överföring av sådana sändningar och situationen för hotellrum kan jämföras med situationen för restauranger.[17] En dynamisk tolkning kräver just därför att hotellrum också undantas från tillämpningsområdet för ensamrätten i enlighet med konventionsparternas avsikt.

39. Jag anser därför att den ändring av de faktiska omständigheterna som skett sedan Romkonventionen undertecknades inte motiverar en tolkning av direktiv 2006/115 helt i strid med konventionsparternas mål och vilja.

16 — Se mitt förslag till avgörande i målet Vereniging Openbare Bibliotheken (C-174/15, EU:C:2016:459).

17 — Se punkt 30 ovan i detta förslag till avgörande.

De övriga argument som klaganden i det nationella målet framfört

40. Klaganden i det nationella målet har i sitt yttrande i målet även anfört ekonomiska argument. Klaganden har anfört att det är ekonomiskt fördelaktigt för hotell att möjliggöra mottagande av tv-sändningar i hotellrummen (tillgång till tv höjer hotellets standard och därmed även priset för övernattningen), vilket inte hade varit möjligt utan de tjänster som tillhandahålls av radio- och tv-företag. Dessa företag kommer emellertid inte i åtnjutande av dessa fördelar i rimlig omfattning.

41. Med avseende på detta argument vill jag inledningsvis påpeka att om de tjänster som tillhandahålls av tv-företag inte hade funnits hade det varken funnits något utbud eller efterfrågan av dessa tjänster, inte heller i hotellrum. Detta är emellertid en självklarhet och avser på samma sätt alla tjänster som tillhandahålls i hotell.

42. Vad emellertid beträffar frågan om möjligheten att ta del av ekonomiska fördelar ska det beaktas att flertalet tv-sändningar är avsedda för fri mottagning, det vill säga att radio- och tv-företag inte uttar någon avgift för att ta emot tv-sändningen. Företagen finansierar sig däremot genom reklam och andra kommersiella meddelanden (och när det gäller offentligägda radio- och tv-företag genom olika typer av bidrag), vars pris (det vill säga det pris för sändningstiden som företaget begär av annonsören) bland annat är beroende av det förväntade antalet tittare. Den potentiella ökningen av antalet tv-tittare till följd av att radio- och tv-företagets sändningar även kan mottas i hotellrum har således en positiv inverkan på radio- och tv-företagens intäkter, även om denna inverkan i praktiken inte är särskilt stor. Det kan således inte hävdas att radio- och tv-företag inte i någon omfattning har del av de ekonomiska fördelar som uppkommer till följd av att tv-sändningar kan mottas i hotellrum. [18]

43. Med avseende på den inverkan som tillgången till tv på hotellrum har på hotellets standard, vilken klaganden i det nationella målet mycket starkt har betonat, ska det slutligen anföras att den aktuella tjänsten i dagens läge i själva verket är så vanlig att den tillhandahålls i alla hotell, förutom i hotell av lägsta standard. Med andra ord krävs i praktiken överföring av sändningar på hotellrum för att kunna driva hotell med mellanstandard eller högre standard.

44. Radio- och tv-företag har enligt artikel 8.3 i direktiv 2006/115 emellertid inte endast rätt till ersättning, såsom till exempel föreskrivs i artikel 8.2 i direktivet, utan ensamrätt att medge eller förbjuda överföring till allmänheten av sina sändningar. Detta innebär att radio- och tv-företag har rätt att motsätta sig överföring till allmänheten av sina sändningar av en viss ekonomisk aktör. Om rätten skulle utvidgas till att omfatta överföring av sändningar i hotellrum skulle detta leda till att radio- och tv-företag kunde besluta om vem som kan tillhandahålla hotelltjänster. Parterna till Romkonventionen avsåg visserligen att möjliggöra för radio- och tv-företag att förbjuda avgiftsbelagda visningar för allmänheten av deras radio- och tv-sändningar, men de avsåg säkerligen inte att ge dem rätt att besluta om huruvida andra ekonomiska aktörer ska kunna utöva andra typer av verksamhet inom ramen för vilken överföring av tv-sändningar enbart är av underordnad betydelse. [19] Den tolkning av ovannämnda bestämmelse som klaganden i det nationella målet har föreslagit står således i uppenbar strid med de mål som eftersträvas med Romkonventionen och är därför inte heller förenlig med unionslagstiftarens avsikt.

18 — Det förhåller sig annorlunda i fråga om betal-tv-företag. Dessa kan emellertid besluta med vem och på vilka villkor avtal om tillgång till deras sändningar ska ingås. De kan således besluta att inte ge hotellen tillgång till sina sändningar eller begära ett tillfredsställande pris för tillhandahållandet.

19 — I en sådan situation som den i förevarande mål, där radio- och tv-företagens rättigheter utövas av en organisation för kollektiv förvaltning, rör det sig uppenbarligen i allmänhet om att erhålla ersättning för överföring till allmänheten av tv-sändningar. Detta ändrar dock inte det faktum att radio- och tv-företag formellt sätt kan förbjuda sådan överföring, vilket för övrigt överensstämmer med syftet med denna bestämmelse (se punkt 24 i förevarande förslag till avgörande och ovan i fotnot 15 angiven doktrin).

45. Klaganden i det nationella målet har slutligen anfört att radio- och tv-företagens rätt att besluta om överföring av deras radio- och tv-sändningar till allmänheten måste omfattas av samma skydd som enligt artikel 3 i direktiv 2001/29 ges andra upphovsrättsligt skyddade alster vid överföring till allmänheten.

46. Tvärtemot vad klaganden i det nationella målet har hävdat är det logiskt att samma form av användning omfattas av andra bestämmelser beroende på om den avser radio- eller tv-sändningar från radio- eller tv-företag eller andra upphovsrättsligt skyddade alster. Skillnaden följer av de bestämmelser som avser dessa olika alster. Såsom övriga parter i förevarande mål har anfört omfattas radio- och tv-sändningar från radio- och tv-företag, vilka är föremål för skydd för närstående rättigheter, till skillnad från verk som åtnjuter fullständigt upphovsrättsligt skydd, inom ramen för överföring till allmänheten, enbart av ett skydd som är begränsat till de fall där överföring sker på platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift. Det finns således inget behov av att anpassa skyddsnivån för radio- och tv-företagens rätt till överföring av deras radio- och tv-sändningar till allmänheten till den skyddsnivå som gäller för andra upphovsrättsligt skyddade alster.

47. Mot bakgrund av vad som anförts ovan följer av analysen av artikel 8.3 i direktiv 2006/115 att varken bestämmelsens tillkomsthistoria eller dess syfte, eller andra överväganden, talar för en tolkning av begreppet ”platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift” omfattar hotellrum.

Förslag till avgörande

48. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen besvarar den fråga som Handelsgericht Wien ställt på följande sätt:

Artikel 8.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/115/EG av den 12 december 2006 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter ska tolkas så, att sändningen av radio- och tv-signaler via tv-apparater i hotellrum inte utgör överföring till allmänheten av radio- och tv-sändningar från radio- och tv-företag på platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av avgift, i den mening som avses i denna bestämmelse.